

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

З початку 2014 року фінансовий сектор в Україні сильно постраждав від поєднання політичних та безпекових чинників, а також тиску від обмінного валютного курсу. Банківська система, яка представляє більше 95 % всіх фінансових активів, має структурні недоліки - високі ставки кредитування, низький рівень відкритості інформації про власників та дочірні структури бізнес-груп, короткі відкриті валютні позиції багатьох банків, високий рівень проблемних кредитів у загальному обсязі банківських активів, що збільшує її вразливість до потрясінь та є результатом застосування стримуючих заходів і неефективного урядування в системі. Ці структурні проблеми були посилені за рахунок розгортання кризи в країні. Банки були додатково послаблені триваючим падінням гривні, яка з початку 2014 року втратила близько 30 % своєї вартості. Система має значну коротку відкриту валютну позицію (3,6 млрд. доларів США на кінець 2013 р.) і відносно велику частку кредитів, які були деноміновані в іноземній валюті (34,6 відсотка). Девальвація створює негайне навантаження на коефіцієнт достатності капіталу банків через втрати, що спричиняються відкритою короткою валютною позицією, та, в довгостроковій перспективі, через погіршення якості кредитного портфеля. Якщо ці тенденції збережуться, існує дуже високий ризик того, що велика кількість банків ідентифікуватимуться в якості неплатоспроможних. Це створюватиме додатковий тягар на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВ), якому може знадобитися робити суттєві виплати вкладникам для швидкого вирішення проблеми кількох банків.

У цьому контексті, Група Світового банку відреагувала швидко, щоб зменшити вплив кризи і відновити зростання. Працюючи разом з Урядом, Група

Світового банку поставила наступні важливі цілі:

- 1) стабілізувати банківський сектор і зробити його стійкішим до можливих майбутніх потрясінь;
- 2) сприяти глибшому фінансовому посередництву і спрямуванню кредитів у реальний сектор на стійкій основі;
- 3) просувати більш глибокі реформи в бізнес-середовищі для підтримки і подальшого зростання приватного сектора та залучення нових інвестицій.

Стосовно першої цілі, Банк спільно працює з НБУ над підготовкою до кризи і програмою управління нею, що включає в себе проведення зовнішніх аудитів банків з подальшим застосуванням корегуючих дій; планування на випадок виникнення надзвичайних ситуацій для системних банків; і посилення мінімальних вимог до капіталу та капітальних резервів. Банк також сприяє створенню комітету з фінансової стабільності для координації реагування на потенційну кризу фінансового сектору. Команда фахівців банку також продовжує надавати підтримку впровадження програми регулювання проблемних банків, в тому числі співпрацюючи з регулятором і ФГВ щодо цих банків, а також нарощуванню можливостей, що дозволять ФГВ втілювати цю програму та проводити депозитні виплати.

Стосовно другої цілі, Банк підтримує реалізацію реформ в таких галузях: надання інформації щодо кредитоспроможності; розробка нормативно правової бази та системи контролю для страхових компаній; функціонування ринків капіталу і кредитних спілок; захист прав споживачів фінансових послуг та фінансова грамотність..

Стосовно третьої цілі, Україна зробила цілу низку успішних кроків спрямованих на поліпшення сприятливого середовища для зростання приватного бізнесу та інвестицій, але багато чого ще належить зробити.

Група Світового банку співпрацює з владою над визначенням вартості комунальних послуг; над поліпшенням доступу до корпоративної інформації, відповідальності директорів, та розширенням прав і можливостей акціонерів; і продовженням скорочення часу і кількості платежів пов'язаних зі сплатою

податків. Крім того, Світовий банк надав допомогу Уряду в оптимізації отримання бізнес-дозволів і ліцензування, та впровадженні систем інспекції спрямованих на виявлення ризиків, а також сприяв впровадженню жорсткішої антимонопольної політики задля поліпшення конкурентного середовища. У той час як подальший прогрес у зазначених областях є необхідним, Група Світового банку визнає наскрізні обмеження, що викликані слабким управлінням, недостатнім режимом конкуренції, слабким дотриманням закону та захисту прав власності, та вкрай неефективною судовою системою, зосередженою на корисливих інтересах. Банк, спільно з іншими міжнародними партнерами, виступає за те, щоб нова влада працювала над комплексним вирішенням цих проблем.

На додаток до поточних програм технічної допомоги в Україні Банк має дві програми Позик на підтримку політики розвитку (ППР) на стадії підготовки, що будуть підтримувати програми реформ фінансового і приватного секторів. ППР фінансового сектору, на загальну суму в 1 млрд. доларів США, спрямовується на підтримку реформ пов'язаних зі стабілізацією, контролем та урегулюванням проблемних аспектів банківського сектору; в той час як багатосекторальна ППР включатиме в себе реформи щодо поліпшення бізнес середовища, а також макроекономічні і інші реформи в середині політичної матриці.

Література:

1. Міщенко С. В. Формування ефективної структури фінансового сектору України: дис. к.е.н.: 08.00.08 / Міщенко Світлана Володимирівна. – К., 2009. – 246 с.

2. UBR (*Ukrainian Business Resource — Український Бізнес Ресурс*), категорія: фінанси, макроекономіка України. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://ubr.ua/finances> – Назва з екрану.

3. Габбард Г. Глен. Гроші, фінансова система та економіка : підручник / Габбард Г. Глен; пер. з англ.; наук. ред., пер. М. Савлук, Д. Олесевич. – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.